

ممکن الوجود

هر آنچه که به عرصه وجود در آمده، ممکن الوجود است، یعنی قابلیت بوجود آمدن و قابلیت معدوم بودن را دارد. اما برای وجود آمدن یا معدوم شدن نیازمند علتی است که موجب تقویت یکی از این دو امکان شود. و با فائق آمدن هر طرف ماجرا همان بالفعل شده و طرف دیگر به صورت بالقوه خواهد ماند.

به عنوان مثال اگر الوار چوب را، عالم امکان برای میز در نظر بگیریم، میز ممکن الوجود است یعنی هم میتواند به وجود نیامده باشد و صرفاً چوبی باشد که قابلیت میز شدن را دارد و هم میتواند به صورت میز بالفعل باشد با امکان و قابلیت اینکه تکه تکه شده و دوباره به عدم خود بازگردد. و برای هر دو گزینه نیازمند فاعلی است که بالقوه را به بالفعل تبدیل کند.

جمع شدن وجود و عدم به صورت بالفعل و بالقوه ایرادی ندارد اما ممکن نیست که هر دو هم زمان بالفعل شوند، و شک در این موضوع از وسواس و جنون و مالیخولیا است.

لذا اگر به وجود چیزی علم پیدا کنیم، فکر کردن و توجه کردن نفس به عدم آن (امکانات) حتی اگر در

حد ریب باشد، سرانجام به شک و در آخر به کفر خواهد انجامید چنانکه حضرت امیر علیه السلام فرمودند: **لا ترتابوا فتشکوا فتکفروا.**

یعنی میبینیم که میز بوجود آمده اما به وجود آن شک کنیم یا مانند اهل وسواس در شرعیات که میبینند در غسل ارتماسی خود به تمامه در آب غوطه ور شده اما همچنان شک و وسواس دارد. و این امراض به واسطه ممارست در این شکوک ایجاد میشود.